

התחדשות יהודית בישראל -

נספחים

יהדות
יהודי זהות רנסנס
יהודיות מימוש
יהודית
מתחדשת
חלוגית פלורליסטית-ליברלית
עמיות הומניסטית
תחיה כתרבות
עכשווית-ישראלית
ריבנית

מידות התשע"ד 2013

תוכן העניינים

עמוד

3		10.נספחים
3	דפי פרופיל של הארגונים	.10.1
3	מתודולוגיה	.10.2
8	השאלון	.10.3
16	חברי ועדת ההיגוי	.10.4
16	יועצים וקוראים חיצוניים	.10.5
18	רשימת מרואיינים	.10.6
21	רשימת המשתתפים בקבוצות הדיון	.10.7
23	רשימת קריאה	.10.8
30	תודות	.10.9
32	על מידות	.10.10

10. נספחים

10.1. דפי פרופיל של ארגונים, קהילות ומסגרות

ראו נספח נפרד לדוח : www.midot.org.il/התחדשות-יהודית-בישראל/

10.2. מתודולוגיה

א. שיטת המחקר

לצורך בדיקת שאלות המחקר, שולבו מספר שיטות מחקר, והמידע שעלה מכל אחת מהן עזר לביסוס ולתיקוף המחקר. המחקר נעשה באמצעות שיטת הטריאנגולציה (Triangulation), אשר מבוססת על הצלבת מקורות מידע שונים, שלכל אחד מהם ערך בפני עצמו.¹ השילוב ביניהם העלה את רמת הביטחון בידע שעלה.

ב. כלי המחקר

• אחד מכלי המחקר המשמעותיים במחקר זה הוא ראיונות מובנים אשר מהווים מתודולוגיה איכותנית במחקר. המחקר האיכותני עוסק בהבנת תופעות באופן הוליסטי על ידי בחינת תהליכים, אינטראקציות, קשרי גומלין ומשמעויות, כפי שהם באים לידי ביטוי על ידי המשתתפים.² המחקר האיכותני מאופיין בשאיפה להבין את התופעה הנחקרת בכללותה תוך התייחסות להקשר החברתי-תרבותי בו היא מתרחשת.³

במחקר זה רואיינו מומחים אשר ייצגו מגוון רחב של דיסציפלינות: מדע המדינה, מדעי החברה, משפטים, פסיכולוגיה חברתית, פסיכולוגיה ארגונית, פילוסופיה, היסטוריה ותיעוד, חינוך, מקרא, מחשבת ישראל ומדעי היהדות, תרבות, מדיה

¹ יאיר ואחרים, 2006.

² צבר בן יהושע, 1999; Patton, 1990.

³ Patton, 2000: 273.

וספרות. רואינו גם מומחים ממגזרים שונים, למשל עולים חדשים וחרדים. בנוסף נוסף על כך, נערכו ראיונות עומק עם אנשים הממלאים תפקידי מפתח, פורמאליים או בלתי פורמאליים בארגונים או בקבוצות שמופו. סה"כ רואינו 47 מומחים וממלאי תפקידי מפתח בארגונים (ראו נספח 10.5).

הראיונות נותחו בשיטת ניתוח תוכן. שיטה זו מוגדרת כ"טכניקה מחקרית להפקה שיטתית של היסקים תקפים שניתן לחזור עליהם, מתוך מסרים המוצגים בתוכן כלשהו בהקשר מסוים".⁴ ניתוח תוכן דומה בראשיתו לפענוח תעלומה. תחילה הכיוונים מפוזרים ובלתי מגובשים, ובהמשך התהליך המסגרות מתגבשות והופכות ממוקדות ומובנות.

במהלך הראיונות ניתנה למרואיינים הזדמנות להעלות נושאים שנתפסו על ידם כרלוונטיים ומשמעותיים. המרואיינים שיתפו פעולה ודיברו על הנושאים שהועלו, וכן חשו חופשיים להעלות נושאים שהיו חשובים לטעמם.

הראיונות התרחשו במקומות שונים, בהתאם לנוחיות המרואיינים. המטרה המרכזית של הראיון הייתה לאפשר לכל מרואיין ביטוי עשיר, מפורט ואוטנטי ככל האפשר, לגבי המשמעות שהוא מייחס להתחדשות יהודית בישראל. טווח הזמן של הראיונות נע בין שעה לשעה וחצי. הראיונות תועדו בכתב, בהסכמתם של כל המרואיינים.

- כלי נוסף הוא שאלון אשר הועבר לארגונים בתחום. השאלון נותח באופן כמותני אשר מאפשר השוואה מדויקת של הנקודות שנבדקו. בראשית התהליך זוהו למעלה מ-350 ארגונים בעלי זיקה לתחום התחדשות יהודית. לאחר פרסום קול קורא וקבלת פניות מהשדה צמחה הרשימה ל-530 ארגונים, ובכלל זה עשרות מתנ"סים, שבחלקם לא פועלת תכנית התחדשות יהודית במלואה, וכן עשרות קהילות שפועלות במסגרת התנועות המסורתית והתנועה ליהדות מתקדמת. הועבר **שאלון** לכל הארגונים הללו במטרה למפות את הארגונים השונים שזוהו. השאלון כלל שאלות בנושאים שלהלן: פרופיל ארגוני, תקציב, פעילות, קהל יעד ומדידת הצלחה.

⁴ צבר בן יהושע, 1999: 106.

ג. מהלך המחקר

שלב א: מידענות – על מנת להכיר את השדה לעומקו, נערך תהליך של **מידענות** הכולל קריאת כתבות עיתונאיות, סקירת בלוגים, פורומים ואתרי אינטרנט, וכן **סקירת ספרות** מקצועית, אקדמית ולא אקדמית במגוון דיסציפלינות, כגון מדע המדינה, מדעי החברה, משפטים, פילוסופיה, היסטוריה ותיעוד, חינוך, ספרות, מקרא, מחשבת ישראל ומדעי היהדות. בו בזמן נערך איתור ארגונים רלוונטיים לפי מילות מפתח. שלב המידענות נועד לגבש בסיס ידע ראשוני על התחום ולסייע בגיבוש השאלות שבהן יעסוק הדוח. לשם כך קראנו מקורות ספרות רבים, ובעיקר איתרנו מומחים וקיימנו עמם ראיונות מובנים.

שלב ב: המשגת התחום – המשגת התחום נשענה על הידע שגיבשנו בעזרת מידענות, סקירת ספרות מקצועית, ראיונות עם מומחים מהאקדמיה ומהשדה ועם פקידי ממשל. על ידי ניתוח ועיבוד מקורות אלה, גובשו פרמטרים שסייעו לקבוע האם הארגון עוסק בהתחדשות יהודית, וזאת לפי הגדרה מכילה שנשמכת בעיקר על תפיסתם של הארגונים את עצמם. בשלב זה, כאשר הארגונים שאותרו עדיין לא מופו בקפדנות, נכללו ארגונים רבים במסגרת התחום. הכוונה הייתה לבחון אותם שנית באמצעות הפרמטרים לאחר שלב המיפוי.

שלב ג: מיפוי הארגונים – הפצת שאלון בקרב ארגונים שאותרו. אל הרשימה הראשונית נוספו ארגונים נוספים בהתבסס על הידע המקצועי והנתונים הקיימים במידות, על מידענות וכן על איסוף מידע בשיטה ספירלית, שבה כל גורם שזוהה מוסר מידע על גורמים נוספים שהוא מכיר וכן הלאה. בנוסף נוסף על כך, קוימו ראיונות עם מנהלי ארגונים ועם נציגי משקיעים חברתיים מתחום ההתחדשות היהודית. על בסיס ניתוח ועיבוד מקורות אלה נערכה חשיבה מחדשת על הפרמטרים המגדירים את גבולות התחום (ראו להלן).

לאחר העברת השאלון ומיפוי הארגונים, בחנו כל פרמטר בנפרד באמצעות החומרים שעלו מן המיפוי במטרה לבדוק את תוקפו ולשנותו בהתאם. בתום תהליך העיבוד והניתוח החוזר ונשנה של הפרמטרים גובשה מסגרת המשקפת את תחום ההתחדשות היהודית בישראל.

הפרמטרים לארגון הפועל בתחום ההתחדשות היהודית בישראל

1. ארגון המציע תכניות ושירותים שעוסקים ביהדות ובתרבות ישראלית במטרה להשפיע לטובה על החברה בישראל ולהיטיב עם חייהם של הישראלים.

2. ארגון העוסק בבירור זהותו היהודית-ישראלית של הפרט, ומעודד אותו לממש את ריבונותו על נכסי תרבותו היהודית-ישראלית ועל האופן שבו הוא חי, מפרש ומבטא את יהדותו.
3. ארגון שמאפשר לחברה הישראלית ליהנות מהיצע תרבותי עשיר, מגישות שונות ומאופנים שונים של הווייה יהודית ומביטוייה.
4. ארגון הפועל בזיקה למדינת ישראל ומכיר בערכי הדמוקרטיה.
5. ארגון שמעודד יצירה של תרבות יהודית, עברית וישראלית שנשענת על מסורת ארוכת שנים.
6. ארגון שמציע תוכן עשיר ומגוון רחב של מקורות יהודיים וישראליים.
7. ארגון שמאפשר השתתפות של אנשים בעלי זהויות יהודיות שונות או בעלי רקע ותפיסות שונים כלפי יהדות בפעילויותיו.
8. ארגון שמאפשר למשתתפיו למצוא בטקסטים, בסמלים, בטקסים, ביצירות ובמנהגים יהודיים רלוונטיות והקשר לחייהם בהווה.
9. ארגון שפעילותו מגבירה את תחושת ההשתייכות של המשתתפים לעם היהודי באשר הוא ואת זיקתם אליו.

בעזרת הפרמטרים יכולנו לקבוע אילו ארגונים אינם משתייכים – לפי הגדרתנו זו – לתחום של התחדשות יהודית. כאלה הם, למשל, ארגונים שעוסקים בלימוד תורה לשמה בלא נכונות לקבל פרשנויות שונות של הטקסט או של משמעויותיו, שמבקשים לחזק את אמונתם הדתית של המוטבים, שמקפידים על הפרדה בין נשים וגברים בטקסים או בפעילות לימוד, שמפלים נשים בקבלת אחריות ותפקידים בארגון, שאינם נכונים לקבל מדריכים מרקע שונה וכן הלאה.

ד. הזירה ואוכלוסיית המחקר

את זירת המחקר ואת אוכלוסיית היעד שלו אפשר לאפיין כמורכבות, שכן המחקר עוסק בתופעה של קבוצות וארגונים פורמאליים ולא פורמאליים השונים זה מזה באופיים ובזיקתם לתחום ההתחדשות היהודית. אותרו למעלה מ-350 ארגונים הפועלים בכל רחבי הארץ, ועוסקים בתכנים שונים ובדפוסי פעולה מגוונים (לימוד, חוויה, טקסים התחדשות יהודית - נספחים

וחגים, רוחניות, מעגלי חיים, מנהיגות ועוד). לאחר פרסום קול קורא וקבלת פניות מהשדה צמחה הרשימה ל-530 ארגונים. הארגונים מפעילים מגוון תכניות באמצעות צוות שכיר ומתנדבים, ומשרתים מגוון גדול של מוטבים המגדירים עצמם כדתיים ברמות שונות ובאופנים שונים (חילונים, מסורתיים, דתיים רפורמים, אורתודוקסים, חרדים).

המיזם להגדרה ומיפוי של תחום ההתחדשות היהודית בישראל

שאלון מקוון לארגונים

i. ברוכים הבאים

מיפוי ארגונים העוסקים בהתחדשות יהודית בישראל

ברוכים הבאים

שלום רב,

מספר קרנות פילנתרופיות בעלות עניין בתחום ההתחדשות היהודית בישראל (קרן נדב, קרן פזון, קרן אבי חי, פדרציית ניו יורק ועוד), פנו לאחרונה לארגון מידות (www.midot.org.il) בבקשה לחקור ולמפות את התחום.

קרנות אלה מייצגות אינטרס משותף בהתפתחותו של התחום, בחשיפתו בציבור ובהצלחתם של הארגונים הפועלים בו לממש את מטרותיהם ולהיטיב עם קהל היעד הצורך את שירותיהם.

מבדיקה מקדימה שערכנו, הארגון שלך נמצא כמי שפועל בתחום התחדשות היהודית בישראל ותורם לשגשוגה. אנו זקוקים לעזרתך במסגרת המאמץ למיפוי השדה. המידע שברשותך ונקודת מבטך חשובים לנו מאד וחיוניים להבנת התחום ולאפיונו. נודה לך אם תקדיש/י חצי שעה ותמלא/י את השאלון המקוון הבא.

אנא תשומת ליבך: לשאלון שני חלקים- התשובות לחלק הראשון, הפומבי, יופיעו כלשונן במעין "כרטיס ביקור" של הארגון בנספח לדוח, בכפוף לאישורך מראש. התשובות לחלק השני לא יופיעו בדוח, אלא תשובות כל הארגונים יעובדו לכדי ממצא מצרפי על התחום כולו ולא ישויכו לארגון זה או אחר.

שאלון זה ישמש את מידות לצד כלי מחקר נוספים, אך חשיבותו ייחודית, כיוון שהוא יאפשר לגבש תמונת מצב מקיפה ככל שניתן על היקף הפעילות בתחום ועל מאפייניה.

תודה על נכונותך למלא את השאלון.

צוות מידות JRI@midot.org.il

שייכותו של הארגון שלכם לתחום התחדשות יהודית בישראל

א. שם הארגון [שאלה פתוחה ללא הגבלה] [שאלת חובה]

ב. האם, להערכתך, הארגון שלך פועל בתחום התחדשות יהודית בישראל? [שאלת חובה]

כן _____ לא _____ לא יודע/ת _____

תשובה אחרת (נא לפרט) _____

ג. לפניך תשעה היגדים. באיזו מידה את/ה מסכימה/ם עם התאמת כל אחד מההיגדים להגדרת ארגונים הפועלים בתחום התחדשות יהודית בישראל, ובכלל זה את הארגון שלך? [שאלת חובה]

לא יודע/ת	כלל לא	במידה מועטה מאד	במידה מועטה	במידה חלקית	במידה רבה	במידה רבה מאד
9	1	2	3	4	5	6

ארגון הפועל בתחום התחדשות יהודית בישראל...

1. מציע תכניות ושירותים שעוסקים בהתחדשות יהודית במטרה להשפיע לטובה על החברה בישראל ולהיטיב עם חייהם של ישראלים.
2. עוסק בבירור זהותו היהודית-הישראלית של היחיד, ומעודד את היחיד לממש את ריבונותו על נכסי תרבותו היהודית הישראלית ועל האופן שבו הוא חי ומפרש ומבטא את יהדותו.
3. מאפשר לחברה הישראלית ליהנות מהיצע תרבותי עשיר, מגישות שונות ומאופנים שונים של הוויה יהודית ומביטוייה.
4. פועל בזיקה למדינת ישראל ומכיר בערכי הדמוקרטיה.
5. מעודד יצירה של תרבות יהודית, עברית וישראלית שנשענת על מסורת ארוכת שנים.
6. מציע תוכן עשיר ומגוון רחב של מקורות יהודיים וישראלים.
7. מאפשר השתתפות אנשים בעלי זהויות יהודיות שונות או בעלי רקע ותפיסות שונים כלפי יהדות בפעילויותיו.

8. מאפשר למשתתפיו למצוא בטקסטים, בסמלים, בטקסים, ביצירות ובמנהגים יהודיים רלבנטיות והקשר לחייהם בהווה.

9. פעילותו מגבירה את תחושת ההשתייכות של המשתתפים לעם היהודי באשר הוא ואת זיקתם אליו.

הגדרה אחרת (פרט/י כאן היבטים אחרים אשר לדעתך מאפיינים ארגון הפועל בתחום ההתחדשות היהודית, ובכלל זה הארגון שלך) [שאלה פתוחה]

i. חלק א': כרטיס ביקור ("פרופיל הארגון").

אחת ממטרות הדוח היא מיפוי השדה. ארגונים שזוהו ושייכים לתחום יזכו ל"כרטיס ביקור" בנספח לדוח. במידה שיהיו ארגונים אשר שייכותם לשדה אינה ברורה מאליה, אנו נפנה אליהם לבירור נוסף. התשובות בחלק זה יועתקו ל"כרטיס הביקור הארגוני" אשר יפורסם כדף מידע ארגוני בנספח לדוח התחום. דף זה יכלול את המידע על הארגון שלך בהתאם לתשובותיך בחלק זה, והוא יוצג בתבנית אחידה כך שהקוראים יוכלו לקבל מידע בסיסי על הארגון שלך גם בהשוואה לארגונים אחרים הפועלים בתחום התחדשות יהודית בישראל. אנא מלא/י את תשובותיך בהתאם. טיוטת "כרטיס הביקור הארגוני" תוגש לאישורך טרם הפרסום.

א. אנא מלא/י את פרטי הקשר לארגון [שאלת רשות]

1. כתובת

2. מספר טלפון

3. כתובת אתר האינטרנט (אם אין, נא לרשום "אין"):

4. כתובת דוא"ל של הארגון

ב. שנת ייסוד הארגון [שאלת חובה]

ג. סיווג הארגון: אנא בחר/י בתשובה המתאימה לאופן בו מסווג הארגון שלך [שאלת רשות]

1. זרוע של רשות או תאגיד סטטוטורי

התחדשות יהודית - נספחים

2. תאגיד עסקי - חברה פרטית, בע"מ או ציבורית
  3. חברה לתועלת הציבור - חל"צ
  4. עמותה רשומה
  5. זרוע או מיזם של עמותה
  6. אחר - נא ציינו איזה:
- ד. שם מנהל/ת הארגון [שאלת רשות]
- ה. חזון: מהו חזון הארגון? [שאלת חובה].
- ו. מטרות: מהן מטרות הארגון? [שאלת חובה]
- ז. תחומי פעולה: מבין האפשרויות הבאות, אנא בחר/י את תחומי הפעילות העיקריים שמאפיינים את דרך הפעולה בארגון שלך (אנא בחר/י בחמש אפשרויות לכל היותר) [שאלת חובה] [סדר רנדומלי]
1. **סנגור** - שתדלנות, השפעה על חקיקה, שינוי מדיניות, קידום סוגיה ציבורית, ארגונים יציגים וארגוני גג
  2. **לימוד** - בתי מדרש פתוחים, חברותות, קהילות לומדות, מחקר, פרשנות
  3. **גישור** - טיפוח הבנה וכבוד הדדי בין יהודים בעלי גישות שונות למסורת
  4. **רוחניות** - תמיכה רוחנית, מיסטיקה, קבלה, ניו אייג'
  5. **צדק יהודי** - תיקון עולם, צדק חברתי ברוח ערכי היהדות, צדקה וחסד
  6. **חינוך בלתי פורמאלי** - העשרה, פנאי, תנועות נוער ומתנ"סים
  7. **תרבות** - יצירת תוכן, סמלים ומשמעות, חידוש יצירות ועיבודן

8. **מעגל חיים** - טקסים, הכשרת מנחי טקסים, חיים לפי לוח השנה העברי
9. **פיתוח מנהיגות יהודית ישראלית** - יצירת תפיסה של מנהיגות יהודית ותודעה יהודית בקרב מנהיגים
10. **מדיה** - תקשורת המונים ככלי עיקרי לשינוי בתפיסה היהודיות
11. **חינוך פורמאלי** - במסגרת מוסדות חינוך והשכלה, בתי ספר וגני ילדים.
12. אחר (נא לפרט):

ח. ח. פריסה גיאוגרפית: היכן פועלות תכניות הארגון? (אנא בחר/י בשתי אפשרויות בלבד לכל היותר) **[שאלת חובה]**

1. צפון
2. חיפה
3. מרכז
4. תל אביב
5. ירושלים
6. יהודה ושומרון
7. דרום
8. באר שבע
9. אחר - ציינו היכן:
10. כל הארץ

ט. להערכתך, מה מספר המשתתפים בכל תכניות הארגון העוסקות בהתחדשות יהודית בשנת 2011? [נא לרשום מספר המשקף, להערכתך, את כל המשתתפים בפעילות שלכם בשנת 2011 מבלי לספור אותו אדם יותר מפעם אחת]. **[שאלת חובה]**

י. גילאי המשתתפים: להערכתך, מבין סך כל המשתתפים בשנת 2011, מה שיעור (אחוזים) המשתתפים בגילאי... (שים/י לב, יש למלא את השיעור היחסי באחוזים ולהקפיד ששורת סה"כ תסתכם ל-100%) **[שאלת חובה]**

1. עד 17: %
2. 18-25: %
3. 26-35: %
4. 36-45: %
5. 46-55: %

התחדשות יהודית - נספחים

6.	56-65 :	%
7.	66-75 :	%
8.	76-120 :	%
9.	סה"כ :	0%

יא. מה היה מספר המתנדבים בארגון בשנת 2011? (בהיקף של שעתיים בשבוע לכל הפחות) *אם אין, אנא רשום/רשמי 0* [שאלת חובה]

יב. תקציב: מה היה סך כל הוצאות הארגון בש"ח בשנת 2011, שנה קלנדרית? [שאלת חובה]

חלק ב': מגמות ומאפיינים בתחום התחדשות יהודית בישראל

חלק זה ישמש אותנו לגיבוש תובנות על התחום כולו - על היקף הפעילות בו ועל אופייה, על קהל הצרכנים ומאפייניו ועל מקורות המימון.

התשובות לשאלות בחלק זה לא יוצגו ב"כרטיס הביקור הארגוני" ולא ישויכו לארגון שלך. המידע בחלק זה לא יפורסם כפי שהוא, אלא ינותח יחד עם נתוני ארגונים אחרים ויוצג לקוראים באופן מצרפי ולאחר שעובד

א. הצלחה: כיצד אתה/מגדיר/ה את הצלחת הארגון שלך בתחום התחדשות יהודית? [שאלה פתוחה ללא הגבלה] [שאלת חובה]

ב. הישגים: מהם הישגי הארגון בתחום התחדשות יהודית? [שאלה פתוחה ללא הגבלה] [שאלת חובה]

ג. פילוח הכנסות: מתוך סך כל ההכנסות בשנת 2011 מה שיעור ההכנסות שמקורן ב...

1. המדינה, רשויות וגופים ציבוריים: %
  2. תורמים פרטיים מהארץ ומחו"ל: %
  3. תורמים תאגידיים (חברות עסקיות) מהארץ ומחו"ל: %
  4. קרנות פילנתרופיות מהארץ ומחו"ל: %
  5. הכנסות עצמיות - דמי חבר, מכירת מוצרים ושירותים, הכנסות מרבית: %
  6. סה"כ: 0%
- [שאלת חובה]

- ד. פילוח הכנסות: מתוך סך כל ההכנסות בשנת 2011 מה שיעור ההכנסות שמקורן בחו"ל? [שאלת חובה]
- הסבר: אנא שימו לב – הכנסות מחו"ל כוללות גם תרומות שמקורן אינו בישראל, גם אם לתורמים יש משרד או נציגים בישראל. לדוגמה: קרן אבי חי, שמשרדיה בירושלים, אך מקור כספה בארה"ב.
- ה. מה היה מספר סך כל המשרות המלאות בשכר בארגון בשנת 2011? (הסבר: לא מספר מועסקים. דוגמא: אם שני מועסקים בחצי משרה כל אחד, אזי סך כל המשרות המלאות = 1) [שאלה פתוחה מוגבלת לתבנית מספרית וללא מקפים וסימנים שאינם ספרות] [שאלת רשות]
- ו. מאפייני מידת הדתיות של המשתתפים: להערכתך, מבין סך כל המשתתפים בשנת 2011 מה שיעורם (אחוזים) של...
1. חרדים: %
  2. דתיים: %
  3. דתיים-מסורתיים: %
  4. מסורתיים: %
  5. חילוניים: %
  6. אחר (למשל - חילוניים שומרי מסורת או דתיים שאינם שומרי מצוות): %
  7. לא ידוע: %
  8. סה"כ: 0%
- ז. מאפייני קהל היעד: להערכתך, מבין סך כל המשתתפים בתכניות הארגון בשנת 2011, מה שיעורם (אחוזים) של עולים... ("עולה" - מי שעלה לארץ בשש השנים האחרונות) [שאלת רשות]
1. עולים יוצאי מדינות חבר העמים לשעבר
  2. עולים יוצאי אירופה
  3. עולים יוצאי צפון אמריקה
  4. עולים יוצאי אתיופיה
  5. אחר
- ח. האם הארגון שלך משתייך לרשת ארגונים, פורמאלית או בלתי פורמאלית, לקואליציה של ארגונים או לארגון גג הפועלים בתחום התחדשות יהודית בישראל? (א) לא; (ב) כן. אם ענית בחיוב, אנא פרט/י לאיזו מסגרת הארגון משתייך? [שאלה פתוחה] [שאלת רשות]
- ט. פרטי איש / אשת הקשר לשם השלמת מידע במידת הצורך: [שאלת רשות]
1. שם איש / אשת הקשר – לקבלת מידע משלים [שאלה פתוחה ללא הגבלה]
  2. תפקידו/ה בארגון [שאלה פתוחה ללא הגבלה]
  3. כתובת דו"אל של איש/אשת הקשר
- התחדשות יהודית - נספחים

10.4. חברי ועדת ההיגוי

מטעם הפדרציה היהודית של ניו יורק: חנה גרונברג, אבי הרינג ואלי גור
 מטעם קרן אבי חי: קארן וייס, ליאורה פסקל
 מטעם קרן נדב: ד"ר אריאל (ניקולאי) בורצ'בסקי, מיכל קלמן
 מטעם קרן פוזן: יעל נכון-הראל

10.5. יועצים וקוראים חיצוניים

פרופ' אביעד רז, יועץ בשיטות מחקר: ראש התכנית למדעי ההתנהגות, המחלקה לסוציולוגיה ואנתרופולוגיה, אוניברסיטת בן גוריון בנגב. מחקרו של פרופ' רז מתמקד בתרבות ארגונית, רפואה וקהילה, גלוקליזציה, זימות והיי טק. בעבודתו האקדמית עסק פרופ' רז גם בנושאים הנוגעים לארגונים, ובהם תרבות ארגונית מפרספקטיבה סוציולוגית ואנתרופולוגית, ניתוח בין-תרבותי של ניהול משאבי אנוש והאופן שבו יוצרים סוכני התרבות התאגידית הגלובלית מסגרות חדשות של הזדהות עבור חברי הארגון. פרופ' רז רכש ניסיון מעשי ביעוץ ארגוני בנושאי תרבות ארגונית, וכאחראי על הפרקטיקום של סוציולוגיה ארגונית מזה יותר מעשר שנים. בשנים האחרונות עוסק פרופ' רז בתחום נוסף הצומח מהחיבור בין תחומי העניין שלו בארגוני רפואה וארגוני חולים בהקשר חברתי וביו-אתי של גנטיקה וקהילה.

פרופ' אשר כהן, קורא חיצוני: חוקר בתחום מדעי המדינה ופרופסור חבר באוניברסיטת בר-אילן. מחקרו של פרופ' כהן עוסק במגוון תחומים, ובהם תרבות, משטר, חברה ופוליטיקה בישראל, המאבק על הזהות הקולקטיבית בישראל, דת, חברה ומדינה, השסע הדתי-חילוני והחברה הציונית-דתית בישראל. ספרו הטלית והדגל עוסק בציונות הדתית וחזון מדינת התורה בשנות המדינה הראשונות. ספרו יהודים לא-יהודים עוסק בזהות יהודית ישראלית ובאתגר הרחבת הלאום. התבוללות ישראלית מתמקד בטמיעתם של לא יהודים בחברה היהודית בישראל, והשלכותיה על הזהות הקולקטיבית. פרופ' כהן משמש כעמית במכון לאסטרטגיה ציונית. בשנת 2011 מונה ליו"ר ועדת מקצוע האזרחות במשרד החינוך.

ד"ר חגית הכהן וולף, קוראת חיצונית: חברת סגל ומרצה במרכז מלטון לחינוך יהודי באוניברסיטה העברית. מנהלת את היחידה למחקר והערכה במרכז, ומנהלת אקדמית של התכנית למחנכים בכירים. מחקריה עוסקים בזהות קולקטיבית, זהות יהודית ועמיות יהודית. בעלת ניסיון רב בהערכת תכניות חברתיות במגוון תחומים וארגונים ללא כוונת רווח. עבודת הדוקטור של הכהן וולף עסקה ביהדות בת זמננו.

10.6. רשימת מרואיינים

פרופ' אבי שגיא: פרופסור מן המניין בחוג לפילוסופיה וראש התכנית ללימודי פרשנות ותרבות באוניברסיטת בר-אילן. ועמית מחקר בכיר במכון שלום הרטמן

אביגדור אוחנה - מנכ"ל המשרד לענייני דתות

אברהם אינפלד - מנטור של צוות תיקון עולם במכון ראות, חבר במכון מנדל, נשיא פרויקט אורנים ב-Israel Way, ושגריר פעיל של יוזמת לימוד הבינלאומית

אורלי קנת - מנהלת תכנית זיק"ה (זהות יהודית תרבותית) בגן יבנה

אלון שוסטר - ראש המועצה אזורית שער הנגב

ד"ר אלי סילבר - מנכ"ל קרן אבי חי

אנדראה ארבל - מנהלת היחידה לשותפויות, הסוכנות היהודית לישראל

אסטבן גוטפריד - מנכ"ל בית תפילה ישראלי

פרופ' אשר כהן - פרופסור חבר באוניברסיטת בר-אילן

בארי צימרמן - מורה ומרצה במכללת עלמא ובמכינה הקדם צבאית בני ציון בתל אביב

בני שלו - נציג של קרן ראסל ברי בישראל

פרופ' בני איש שלום - נשיא בית מורשה

הרב בני לאו - רב בית הכנסת רמב"ן בירושלים

גילה קלדרון - מנהלת האגף לחינוך על-יסודי ולקידום ילדים ונוער, עיריית תל אביב

ד"ר גילי זיוון - מרכז יעקב הרצוג

הרב עו"ד גלעד קריב - מנכ"ל התנועה ליהדות מתקדמת בישראל

דב אלבוים - סופר, איש תקשורת, מרצה לפילוסופיה יהודית ועמית מחקר במכון שלום הרטמן

דני דניאלי - מנכ"ל בית אבי חי

דניאל פוזן - מנכ"ל קרן פוזן

התחדשות יהודית - נספחים

וויליאם פוסטר - מנכ"ל קרן ג'ייקובסון

זבולון אורלב - לשעבר חבר כנסת ושר הרווחה

ד"ר חגית הכהן וולף - המרכז לחינוך יהודי ע"ש מלטון, האוניברסיטה העברית
בירושלים

חנה גרונברג - מנהלת תכנון, הפדרציה היהודית של ניו יורק

ד"ר חנה קהת - מנכ"לית קולך

טל שקד קרטלה - מנהלת הישיבה החילונית בינה

יאיר שלג - עמית מחקר, המכון ישראלי לדמוקרטיה

יואב שורק - לשעבר עורך מוסף שבת, מקור ראשון

יובל יבנה - סמנכ"ל ומנהל מחלקת מענקים, הקרן החדשה לישראל

הרב יובל שרלו - ראש ישיבת אורות שאול, חבר בארגון רבני צהר ובפורום תקנה

עו"ד יזהר הס - מנכ"ל התנועה המסורתית בישראל

פרופ' יעקב מלכין - פרופסור אמריטוס בפקולטה לאמנויות, ממייסדי החוג לקולנוע
וטלוויזיה באוניברסיטת תל אביב ועורך כתב העת יהדות חופשית

ירון לונדון - עיתונאי

ד"ר לאה ווהל-סגל - מנכ"לית התחדשות – מודל עירוני לחינוך לזהות יהודית

הרב מאיר אזרי - ראש מרכזי דניאל ליהדות מתקדמת

מוטי בר אור - מייסד ונשיא קולות

ד"ר מוטי זעירא - מנהל המדרשה באורנים

הרב מיכאל מלכיאור - רב קהילת בית בוואר בירושלים, לשעבר חבר כנסת ושר
לענייני חברה ותפוצות

מיכה גודמן - עמית מחקר במכון שלום הרטמן וראש המדרשה למנהיגות חברתית עין
פרת

מרטין בן מורה - מנהל תכניות ליהדות, ציונות מתחדשת והחברה הישראלית, מכון
ראות

ד"ר נעמה אזולאי - מנהלת רשת בתי הספר שער, כל ישראל חברים (כי"ח)

ד"ר עזרא קופילביץ - חוקר בתחום חינוך יהודי ועמיות יהודית, מנכ"ל Research Success
Technologies.

עמיר שחם - נציג הפדרציה היהודית של מטרו-ווסט בישראל

ערן ברוך - מנכ"ל בינה

ד"ר רות קלדרון - מייסדת ויו"ר עלמא, בית לתרבות עברית

ד"ר רחל וורצברגר - התכנית הבינתחומית למדעי הדתות, אוניברסיטת תל אביב

שירה בן ששון פורסטנברג - רכזת קופת פלורליזם דתי, הקרן החדשה לישראל

תומר פרסיקו - חוקר תרבות, דוקטורנט בתכנית לדתות זמננו באוניברסיטת תל-אביב,
עורך כתב העת "רוח הארץ"

10.7. רשימת המשתתפים בקבוצות הדין (בית חברת שטראוס, 30.8.2012)

אבי זעירא - מנכ"ל שטים, מכון החגים

ד"ר אביבה זלצר זובידה - מנהלת אגף תכנון והערכה ותכנון, הסוכנות היהודית

אלאונורה מיטניצקי - אש דוד – בית קהילה יהודי ישראלי

אלון פרידמן - מנכ"ל הלל ישראל

אלונית בר - ראש היחידה לטיפול הזהות היהודית והמורשת, אורט ישראל

אלעד קפלן - מכון עתים

אסטבן גוטפריד - מנכ"ל בית תפילה ישראלי

אסתי גפני - גזברית קהילת עדת שלום עמנואל, רחובות

אסתי מוסקוביץ - מנהלת תכנית סינרגיה, הסוכנות היהודית

פרופ' בני איש שלום - נשיא בית מורשה

עו"ד הרב גלעד קריב - מנכ"ל התנועה ליהדות מתקדמת בישראל

דבי גולדמן גולן - יו"ר עתיד במידבר

דן קינן - מעלות

דני אלעזר - דירקטור תכנית בארי, מכון שלום הרטמן

דניאל קסלר - קהילת תפארת שלום ת"א

חנן מנדל - חבר הנהלת נאמני תורה ועבודה

יואל בר גיל - הקהילה המסורתית בפתח תקווה

יוגב קרסנטי - אגף תכנון ופיתוח, הסוכנות היהודית

יוס אלדר - מנכ"ל רשת מכינות קדם צבאיות

ד"ר יכין אפשטיין - ראש צוות תרבות ישראל, מט"ח

יעקב צבאג - מנכ"ל מחניים – רשת חינוך יהודי ישראלי לדוברי רוסית
התחדשות יהודית - נספחים

לאה פייט - מנהלת מגוונים – מרכז תרבות יהודית ישראלית
 ליאור לווייטן - חבר צוות היגוי בתנועת השומר הצעיר
 רבה לירון לוי - הקהילה המסורתית נאות שושנים בחולון
 ללי זינגר - מנהלת התכנית, רשת קהילות מעורבות דתיים חילוניים
 ד"ר מוטי זעירא - מנהל המדרשה באורנים
 מירב דדיה מולד - מנכ"לית במעגלי צדק
 נגה ברנר סמיה - "בינה"
 נורה סיפרמן - מנכ"לית קולות
 ד"ר נח חיות - מרכז יעקב הרצוג
 נעם דהן - מנכ"ל גרעין חינוכי, קרית אונו וסביון, תנועת מעיינות
 עירית חרט - מנהלת מרכז מלטון לחינוך יהודי, האוניברסיטה העברית בירושלים
 צביקה (ביקו) ארן - יזם הפרק היומי בתנ"ך
 ציפורנית פז - ראש תחום תרבות יהודית-ישראלית, מתנ"ס חולון – רשת קהילה ופנאי
 רני יבין - מנכ"לית אלול – אלול ואלו
 שירה סיוון - מנהלת מרכז בית ברודט לתרבות יהודית
 שלמה טיטלבוים - מנכ"ל נאות קדומים
 שמואל שטח - מנכ"ל נאמני תורה ועבודה
 שמעיה ברקוביץ - מנכ"ל בית מוריה
 תמי קצביאן - מנהלת פרויקט פלורליזם יהודי, שתי"ל
 תמר אלפרוביץ' - מנהלת תכנית גוונים, הפדרציה היהודית של סן פרנסיסקו

10.8. רשימת קריאה

- אזולאי, נעמה (2010): "עברים אנו ואת לבנו נעבוד": תנועת ההתחדשות היהודית במרחב החילוני בישראל, חיבור לשם קבלת תואר דוקטור לפילוסופיה, אוניברסיטת בר אילן.
- אזולאי, נעמה (2010): "מיפוי מרחב ההתחדשות היהודית", הרצאה בכנס התחדשות יהודית של הסוכנות היהודית. www.youtube.com/watch?v=guZN81dGI2g
- אזולאי, נעמה (2001): "זהות יהודית חילונית: הממד הארגוני", חיבור לשם קבלת מוסמך, טורו קולג' – המדרשה ללימודים גבוהים בלימודי היהדות, ירושלים.
- אזולאי, נעמה וורצברגר, רחל (2008): התחדשות יהודית במרחב החילוני בישראל: מתופעה לתנועה חברתית חדשה, פוליטיקה, 18, תשס"ח.
- אזולאי, נעמה ותבורי, אפרים (2008): מבית מדרש לבית תפילה: התפתחויות תרבותיות-דתיות במרחב החילוני בישראל. (אוחזר מאתר ארגון פנים http://www.panim.org.il/p-10_a-137).
- אלוני, נמרוד, יוגב, אסתר, מיכאלי, ניר, ונווה, אייל (2011): לפני שיהיה מאוחר... על קידום החינוך הפוליטי לאזרחות דמוקרטית לנוכח ההתגברות של מגמות לאומניות וגזעניות, סמינר הקיבוצים.
- אנגלברג, ארי (2004): "פרקטיקות זהות יהודיות ולאומיות ישראלית: חקר מקרה", חיבור לשם קבלת תואר מוסמך, האוניברסיטה העברית, ירושלים.
- בן יוסף, שי (2003): התחדשות הקהילתיות היהודית, אתגר לנוכח הפוסט-מודרניזם, אקדמות יג (תשסג) 103-130.
- בן-רפאל, אליעזר (2009): "זהויות יהודיות בנות זמננו: המשגה ומשמעויות". בתוך: "עמיות יהודית": מתווה עיוני ומעשי להוראה ולמידה (עורכים: נעמה צבר בן יהושע, גדעון שמעוני ונורית חמו), בית התפוצות, בית-הספר הבינלאומי ללימודי העם היהודי בבית התפוצות מייסודה של קרן נדב, תל-אביב, עמ' 111-88.
- בן-רפאל, אליעזר ובן-חיים, ליאור (2006): הוויות יהודיות בעידן רב-מודרני, רעננה: האוניברסיטה הפתוחה, כרך 1.
- ברנר, נאוה, חזן, אסנת, רודיך כהן, אבישג ושמיד, הלל (2010): סקר קרנות פילנתרופיות וגופי מימון בישראל, חוברת מס' 11, המרכז לחקר הפילנתרופיה בישראל, האוניברסיטה העברית בירושלים.
- גייגר, יצחק (2002): הציונות הדתית החדשה – סקירה עיון וביקורת, אקדמות (י"א): 51 - 77.
- דגן-בוזגלו, נגה (2010): היבטים של הפרטה במערכת החינוך, מרכז אדוה.

דון יחיא, אליעזר וליבמן, ישעיהו (1984): הדילמה של תרבות מסורתית במדינה מודרנית: תמורות והתפתחויות ב"דת האזרחית" של ישראל, *מגמות כ"ח*, 4 (1984): 461-485.

דלה פרגולה, סרג'ו (2009): דמוגרפיה ועמיות יהודית. בתוך: *'עמיות יהודית'*: מתווה עיוני ומעשי להוראה ולמידה (עורכים: נעמה צבר בן יהושע, גדעון שמעוני ונורית חמו), בית התפוצות, בית-הספר הבינלאומי ללימודי העם היהודי בבית התפוצות מייסודה של קרן נדב, תל-אביב, עמ' 59 – 87.

הכהן-וולף, חגית והורנצ'יק, גבי (2010): "התפיסה של יהודים-ישראלים את הישות של 'יהודים' ושל 'ישראלים'", *מגמות*, מז(2): 277-300.

הכהן-וולף, חגית, אמזלג-באהר, חיה, ויפה-ארגז דגנית (2006): *המכינות הקדם צבאיות לקידום האחדות בישראל, מחקר והערכה*, מיתווה הערכה ויעוץ, ירושלים. עבור הפדרציה של יהודי ניו יורק.

הכהן-וולף, חגית (2009): *דע מאין באת ולאן אתה הולך: התחדשות יהודית בישראל – מיפוי סוגיות מרכזיות ותוצרים מצופים*. הוצג בכנס "חינוך יהודי פלורליסטי – מגמות ואתגרים", ו-ז באב, התשס"ט, המרכז לחינוך יהודי ע"ש מלטון, האוניברסיטה העברית, והיברו יוניון קולג', ירושלים.

הכהן-וולף, חגית (2005): *הקשר בין תפיסת קבוצת הפנים לבין ההזדהות עם הקבוצה: מקרה הזהות היהודית*, חיבור לשם קבלת תואר דוקטור, אוניברסיטת בר אילן.

הכהן-וולף, חגית ואמזלג-באהר, חיה (2003): *"בתי מדרש וקהילות לומדות – נקודת המבט של המשתתפים*. מחקר הערכה שנערך על ידי חברת מתווה עבור החטיבה לזהות והתחדשות יהודית של המגבית בניו-יורק.

הכהן-שגיב, טליה (2004): *"חילונים לומדים יהדות: זירת חופש ומאבק"*, חיבור לשם קבלת תואר מוסמך, האוניברסיטה העברית, ירושלים.

והל סגל, לאה (2010): *התחדשות: חינוך לזהות יהודית פלורליסטית*, חוברת בהוצאת ארגון פנים להתחדשות יהודית.

זוסמן, רותי, גרוס-רוזן, יעל, וקוריצקי, ציפי (2011): *"תרבות ישראל ומורשתו – תוכנית מסגרת לבתי הספר היסודיים ולחטיבות הביניים בחינוך הממלכתי הכללי"*. המטה לתרבות ישראל, משרד החינוך.

חי, יפית (2009): *"השפעה של למידת יהדות במסגרות חילוניות על זהות חילונית-יהודית ועל עמדות בהקשר הקונפליקט הדתי-חילוני"*. חיבור לשם קבלת תואר מוסמך מאוניברסיטת בר אילן.

חמו, נורית (2009): *משיח זהויות לעמיות יהודית*. בתוך: *עמיות יהודית: מתווה עיוני ומעשי להוראה ולמידה* (עורכים: גדעון שמעוני, נעמה צבר-בן יהושע, נורית חמו) הוצאת בית התפוצות.

טברסקי, פיי, ברסט, פול, ברוקס, מרטין, וג'ביץ, קרלה (2010): *"מדידה והערכה במגזר השלישי בישראל"*, דוח שהוכן על ידי ועדה מייעצת בינלאומית עבור יד הנדיב

התחדשות יהודית - נספחים

(אוחזר

<http://www.yadhadiv.org.il/sites/default/files/downloads/resources/Measureme nt%20&%20Evaluation%20in%20Israeli%20NP%20Sector%20Hebrew.pdf>.

יאיר, גד, שגיב, טליה, שימבורובסקי, שרי, אקראי, סיוון וליכטמן, מיה (2006): "ההשפעות של קהילות לומדות ובתי מדרש בישראל", האוניברסיטה העברית בירושלים, המכון לטיפוח החינוך, דוח לקרן אבי חי.

יובל, ירמיהו (עורך ראשי) (2007): *זמן יהודי חדש, תרבות יהודית בעידן חילוני – מבט אנציקלופדי* (כרכים 1,2,4), תל אביב: כתר.

יפה, מאיר (2005): *משנהר 1994 להנדל 2004: המסקנות שעדיין מחפשות תקציב*. (תמליל הרצאה שניתנה בכנס במכון ון ליר, 28/01/2005).

יפה, מאיר (2001): *פנים רבות ליהדות בישראל – מיפוי אירגוני האחדות היהודית*, סקר עבור הסוכנות היהודית, מסמך פנימי.

יפה, מאיר וארד, עוזי, (2003): "המקום, התרומה והתפקיד של ארגוני המגזר השלישי (NGO'S) בתחום החינוך ליהדות כתרבות במערכת החינוך הממלכתית-כללית בישראל, ובמרחב הקהילתי שלה. עבודת המטה של יחידת התיאום לקידום החילוניות היהודית בישראל מיסודה של קרן פזן.

יפה, מאיר וברודי-שקורי, אורלי (2009): "סקר מיפוי ארגונים הפועלים בבתי ספר, כנס ארגונים פלורליסטיים הפועלים בבתי הספר הממלכתיים", 16.3.2009, ארגון פנים להתחדשות יהודית בישראל.

לאו, בנימין (2000): על ההזדמנות שבחידוש (תגובה למאמרו של הרב יובל שרלו, אקדמות ז'), *אקדמות* (ח') 147 - 155.

לוי, שלומית, לוינסון, חנה, וכ"ץ, אליהוא (2002): "יהודים ישראלים: דיוקן – אמונות, שמירת מסורת וערכים של יהודים בישראל 2000", ממצאים עיקריים מתוך מחקר עומק שנערך על ידי מרכז גוטמן, המכון הישראלי לדמוקרטיה, עבור קרן אבי חי, המכון הישראלי לדמוקרטיה ואבי חי ישראל ע"ר.

לוי, שלומית, לוינסון, חנה, וכ"ץ, אליהוא (1993): "אמונות, שמירת מצוות ויחסים חברתיים בקרב יהודים בישראל", ממצאים עיקריים מתוך מחקר עומק שנערך על ידי מכון גוטמן למחקר חברתי שימושי עבור קרן אבי חי.

כספי, יאיר (1998): "היהדות הסמויה מן העין". (אוחזר מאתר ארגון פנים להתחדשות יהודית <http://www.panim.org.il/p-28>).

לזר, אריה, קרביץ, שלמה וקדם-פרידריך, פרי (2004): המוטיבציה להתנהגות דתית בקרב יהודים בעלי זהויות דתיות שונות, *מגמות – כתב עת למדעי ההתנהגות*, כרך מג (2), 287 – 306.

ליאון, נסים (2010), *חרדיות רכה: התחדשות דתית ביהדות המזרחית*, ירושלים: יד יצחק בן צבי.

ליבמן, ישעיהו (צ'ארלס) (2001): מלחמת התרבות בישראל – מיפוי מחדש. צביון 1 (מא'): 1-28. רמת-גן: צביון – מרכז ג'לסון לישראליות, יהדות ודמוקרטיה, הפקולטה למשפטים, אוניברסיטת בר-אילן. נדפס גם בתוך "מדינה בדרך – החברה הישראלית בעשורים הראשונים" (עורכת: אניטה שפירא), מרכז זלמן שזר לתולדות ישראל, ירושלים, תשס"א, 249 – 264.

ליסיצה, סבינה (2008): "רוסים? ישראלים? או רוסים-ישראלים? - השתלבות תרבותית של עולי חבר העמים בישראל". מפנה (56-57) 49 – 52.

נאמן, רינה (2011): "תפילה תל אביבית - בית תפילה ישראלי בתל אביב", סוציולוגיה ישראלית, יב (2) 403 - 431.

ניסן, מרדכי (2010): "דגש והכרה בהתפתחות הזהות היהודית של היחיד - עיון פסיכולוגי". מאמר בעקבות הרצאה בקרן אבי חי. (אוחזר מאתר קרן מנדל http://my.mli.org.il/mli_pdf/publications/heb/Jewish_Identity_Nisan_2010.pdf (f).

נתן, דודי (2002): "פעילותם של ארגונים חילוניים בתחום היהדות החילונית בתוך מערכת החינוך הפורמאלית", קולות בנגב בסיוע ובהדרכת ד"ר צבי צמרת מנכ"ל יד יצחק בן-צבי, עבור ובסיוע קרן פזון.

פידלמן, איתי (2010): "היבטים אחדים של מצב לימודי היהדות בחינוך הממלכתי". מרכז המחקר והמידע של הכנסת.

פרומן, רם (2004): "מה עושים בחגים? החילונים והחגים היהודיים", בתוך: לא להאמין: מבט אחר על דתיות וחילוניות (עורך: אביעד מ קליינברג), ירושלים: כתר, 63-205.

צבר בן יהושע, נעמה, ושטיין, אסף (2007): "יהדות וישראליות, הגישה החילונית, פנים 40: 44-51.

צפוני, גיא ועמיתים (2006): "אלומות - לקראת עמיות יהודית", מסמך מסכם, צוות חשיבה עמיות יהודית תשס"ד-תשס"ה, שדמות, מרכז למנהיגות בקהילה, אורנים - המכללה האקדמית לחינוך והסוכנות היהודית.

קיסר-שוגרמן, איילה (2009) יהודים ישראלים - דיוקן; אמונות, שמירת מסורת וערכים של יהודים בישראל, מרכז גוטמן לסקרים, המכון הישראלי לדמוקרטיה עבור קרן אבי חי.

קנת, אורלי (2000): "העגלות הולכות ומתמלאות", פנים 14: 85-86.

רוט, מאיר (2000): בין חשדנות לחדשנות (תגובה למאמרו של הרב יובל שרלו, אקדמות ז'), אקדמות (ח) 155 - 161.

שביד, אליעזר (1981): היהדות והתרבות החילונית, תל אביב: הוצאת הקיבוץ המאוחד.
שגיא, אבי (2002): ביקורת שיח הזהות היהודית, מרכז רפפורט, אוניברסיטת בר אילן, רמת גן.

- שגיא, אבי (2006): *המסע היהודי-ישראלי: שאלות של תרבות ושל זהות*, ירושלים: מכון שלום הרטמן.
- שגיב, טליה ולומסקי-פדר, עדנה (2007): מהלכה למעשה: מאבק סמלי על הון תרבותי בבתי מדרש חילוניים, *סוציולוגיה ישראלית* (2): 269 - 299.
- שור, פנינה (2011): "בין לימודי יהדות וטיפוח זהות: על מגמות החינוך היהודי במערכת הממלכתית". סיכום מחקר מטעם קרן אבי חי. (אוחזר מאתר קרן אבי חי <http://avichai.org/wp-content/.../pdf/החינוך-היהודי-במערכת-החינוך.pdf>).
- שורק, יואב (2008): דרושה מהפכה, *אקדמות*, ה', אלול, תשנ"ח.
- שורק, יואב (2011): "האתגר – ביטול החברה הדתית". פורסם במוסף השבת – פסח, "מקור ראשון", י"א ניסן, תשע"א, 15.4.2011.
- שיקלי, איתן (2004): "חינוך תל"י (תגבור לימודי יהדות): התפתחותו ומימושו של רעיון חינוכי בתנאי מציאות משתנה". חיבור לשם קבלת התואר במדעי היהדות D.H.L. מכון שכטר בשיתוף עם JTS.
- שלג, יאיר (2006): "הזרם הרביעי", יהדות חילונית בישראל: סדרת כתבות, הארץ, יוני – אוקטובר, 2006.
- שלג, יאיר (2010): *מעברי ישן ליהודי חדש: רנסנס בחברה הישראלית*, ירושלים: המכון הישראלי לדמוקרטיה.
- שנהר, עליזה (2007): "משבר בלימודי היהדות – והעולם האקדמי שותק", *כיוונים חדשים* (16) 77 - 82.
- שנהר, עליזה ואחרים (1994): "עם ועולם" – *תרבות יהודית בעולם משתנה*. המלצות הוועדה לבדיקת לימודי היהדות בחינוך הממלכתי (ועדת שנהר), משרד החינוך והתרבות, מדינת ישראל, ירושלים.
- שנר, משה (2008): להיות יהודי באלף השלישי, הצעה ל"סדר יום" לימודי בישראל ובתפוצות, *תמה – תיאוריה ומעשה בהכשרת מורים*, מכון מופ"ת, 197-260.
- שפר, גבי (2009): "ישראל והתפוצה היהודית מנקודת מבט השוואתית כלל-עולמית", בתוך: "עמיות יהודית": מתווה עיוני ומעשי להוראה ולמידה (עורכים: נעמה צבר בן יהושע, גדעון שמעוני ונורית חמו), בית התפוצות, בית-הספר הבינלאומי ללימודי העם היהודי בבית התפוצות מייסודה של קרן נדב, תל-אביב, 142 - 165.
- שפרמן, קרין תמר (2010): הפרטה והתחזקות המגזר השלישי בישראל, "פרלמנט" 64, "מי הפריט את המדינה שלי? הפרטה, רגולציה והמגזר השלישי: תאוריה ומעשה", המכון הישראלי לדמוקרטיה.
- שרלו, יובל (2007): על ההבחנה בין רפורמה להתחדשות דתית, *מסה, אקדמות* (ז') 101 - 122.

- Ackerman, Ari (2010): "Eliezer Schweid on the Religious Dimension of a Secular Jewish Renewal", *Modern Judaism* 30(2): 209-228.
- Aviad, Janet and Engleberg, Ari (2003): "*New learning centers in Israel: Review and questions*". A report for the Avi Chai Foundation, internal document Jerusalem.
- Ben Avot, Aaron, Engelberg, Ari, and Furstenberg-Ben Sasson, Shira (2002): "*A Mapping of Pluralist Institutions Offering Jewish Adult Learning in Israel*". Research report submitted to AVI CHAI Foundation, January. (Hebrew, executive summary in English).
- Calderon, Ruth (2010): "Tel Aviv and the Flowering of Jewish Renewal", *Journal of Jewish Communal Service* 85(1): 77- 80.
- Etzioni, Amitai (1998): *The Essential Communitarian Reader*, New York, Rowman and Littlefield, Publishers.
- Habermas, Jorgen (1989): *The Structural Transformation of the Public Sphere: An Inquiry Into a Category of Bourgeois Society*, tr. Thomas Burger with Frederick Lawrence, Cambridge MA:M.I.T.
- Hacohen Wolf, Hagit: "Jewish Renewal in Israel: Past, Present and Future", *Contact, the Journal of the Steinhardt Foundation for Jewish Life*, Summer 2012, 14(3).
- Hacohen Wolf, Hagit and Levi Shlomit (2008): "*Jewish Identity of the Israeli Young Generation*", Facing Tomorrow, The Israel President's Conference, Background Policy Document, Provisional Edition (Editors: Rami Tal and Barry Geltman), The Jewish People Policy Planning Institute, 179-193.
- Hacohen Wolf, Hagit, Amzalag Bahar Haya, and Yafte Ergas Dganit (2006): "*Pre-army preparatory programs (Mechinot): Promoting unity in Israel – Evaluation research*". Jerusalem: Avi Hai Foundation
- Hartman, Donniel (2010): "Renewing Jewish Identity in Israel", *Journal of Jewish Communal Service* 85(1): 73 - 76.
- Kania, John and Kramer, Mark (2011): Collective Impact, *Stanford Social Innovation Review*, Vol. 9, No. 1
- Kelman, Naama (2010): "Seeding the Field of Jewish Renewal in Israel", *Journal of Jewish Communal Service* 85(1): 81 – 83.
- Kopelowitz, Ezra and Ravid, Shlomi (2010): "*Best Practices of Organizations that Build Jewish Peoplehood, A Policy-Oriented Analysis of a Field in Formation, Jewish Peoplehood*" – the Hub, sponsored by the Avi Chai Foundation, Nadav Foundation and the Jewish Federation of New York.

- Kopelowitz, Ezra and Sakal, Vered (2009): "*Building Jewish Leadership in Israel, A Preliminary Survey of the Field*", Report Commissioned by UJA New York Federation of New York, Geshet and Panim for Jewish Renaissance in Israel.
- Kopelowitz, Ezra, Yoffe, Meir and Weiss, Barak (2009): "*How to Determine a Successful Jewish Education for Secular Jews in Israeli Mamlachti Schools, Panim for Jewish Renaissance in Israel*", Paper Submitted to Van Leer Institute and presented at a conference: "Pluralistic Jewish Education – Trends and Challenges", July 27-28, 2009 The Melton Center for Jewish Education, The Hebrew University, and Hebrew Union College Jerusalem.
- Kramer, Mark, Parkhurst, Marcie, and Vaidyanathan, Lalitha (2009): Breakthroughs in Shared Measurement and Social Impact, FSG Social Impact Advisors.
- Malkin, Yaakov (2003): *Judaism without God? Judaism as Culture and Bible as Literature*, Jerusalem: Keter.
- Perlman, Lee (2011): "*Soul Searching and Soul Building: The Jewish Identity Field in Israel, Prepared for Tarrytown Group*", January 2011 Meeting, JFNA Israel, December 30, The Jewish Federation of New York.
- Posen, Felix (2001): "An Experiment whose Time is yet to Come", *The Jewish Chronicle* (England), June 1, 2001.
- Ravid, Shlomi and Rafaeli, Varda (2011): "*Jewish Peoplehood Education: Framing the Field*", The Global Task Force on Peoplehood Education, the Center for Jewish Peoplehood Education.
- Rosen, Yigal (2008): "*Areas of Activity of Foundations Involved in Education and Jewish Identity in Israel*", a special report submitted to the Israeli Forum of Foundations.
- Sacks, Adene (2011): "Funding Innovation – What will it Take to Grow Impact?" *Journal of Jewish Communal Service* 86 (1-2): 162 - 169.
- Sarna, Jonathan (2004): *Havurah Judaism: The havurah movement and The Jewish Catalog blended Judaism with the 1960s counterculture*. Reprinted with permission from American Judaism: A History (Yale University Press).
- Yair, Gad, Sagiv, Talia, Shimbursky, Sari, Akrai, Sivan and Lichtman, Maya (2006): "*Study of Learning Communities and Batei Midrash, Final Report*", Avi Chai Foundation.
- Werczberger, Rachel and Azulay, Na'ama (2011): The Jewish Renewal Movement in Israeli Secular Society, *Contemporary Jewry*, 31(2): 107-128.

10.9. תודות

אנחנו מבקשים להודות לשורה של אנשים שתרמו באופן משמעותי לפרסומו של דוח זה.

בראש ובראשונה אנו מבקשים להוקיר את גופים המממנים, שגם יזמו את כתיבת הדוח: הפדרציה של יהודי ניו יורק, קרן אבי חי, קרן נדב וקרן פזן. ארבע הקרנות הפגינו חזון, השראה ומעורבות רבה, כמו גם נכונות לשיתוף פעולה ורצון לקידום התחום. מטעם חמש הקרנות פעלה ועדת היגוי, שחבריה כיוונו את מהלך החקר והכתיבה, אך גם הוסיפו כל אחד מניסיונו, כישוריו המקצועיים והידע הרב שברשותם על מנת להביא לתוצאה טובה יותר. אנו מכירים תודה לקארן וייס ולליאורה פסקל מקרן אבי חי, לחנה גרונברג, אבי הרינג ואלי גור מהפדרציה של ניו יורק, למיכל קלמן ולד"ר אריאל (ניקולאי) בורצ'בסקי מקרן נדב וליעל נכון-הראל מקרן פזן. כולם שותפים לדוח מתוקף תפקידם, אך מעורבותם האישית בו ודחיפתם המתמדת לעבודה מקצועית הן שהשפיעו על המוצר שלפניכם.

ד"ר חגית הכהן וולף ופרופסור אשר כהן קראו גרסאות טיוטה מוקדמות, העירו והציעו תיקונים. שניהם לא הסתפקו בקריאה טכנית, אלא עודדו והמריצו לבדוק את אמיתות הנתונים, לברר מקורה של טענה ולהעמיק במקורות ידע. על תרומתם בהתנדבות לקפיצת המדרגה של הדוח אנו מבקשים להודות מקרב לב. תודה גם לפרופסור אביעד רז על הייעוץ האקדמי ועל הליווי המתודולוגי במהלך העבודה כולה.

חברת פאנלס נבחרה על ידינו לניהול כלי המחקר העיקרי – השאלון המקוון. במהלך העבודה המשותפת אנשי פאנלס נענו לכל גחמותינו ועשו מעבר לנדרש על מנת להפיק עבורינו בסיס נתונים מרשים בהיקפו.

ד"ר זהר כוכבי נענה לבקשתנו בהתראה קצרה ומילא את תפקידו בעריכה לשונית של הדוח בנאמנות. כדרכו בקודש הוא טרח והציע לא רק שיפורי כתיב, סדר וניסוח, אלא גם תיקונים במקרים בהם התוכן עלול היה להטעות את הקורא.

להוקרה דומה זכאי ד"ר ניק ג'ון שעמל על תרגום הטיוטה לאנגלית ובאומנות מצא פתרונות למונחים מורכבים. שליטתו במרחב התרבותי הישראלי, כמו גם בשפה האנגלית, היתה לנו לעזר רב.

תודה מיוחדת לחברת שטראוס שהקצתה בלא תמורה את משרדיה ואת שירותיה לצורך עריכת מפגש עבודה מקצועי בהשתתפות נציגי עמותות ומומחים. לסיוע מקצועי

משמעותי זכינו מטל כהנא, יועצת עצמאית, שסייעה בחשיבה, בהבניית מפגש העבודה ובניהולו, כמו גם בעיבוד תוצרי המפגש.

תרומתם של עשרות המומחים שניאותו להתראיין במסגרת העבודה ולמשתתפים במפגש העבודה המיוחד שקיימנו לא תסולא בפז. להם, וגם ליזמים, לפעילים, למתנדבים, לאנשי הארגונים ולכל "היהודים המקצועיים" שמניעים את גלגלי התחום מתוך דחף ערכי מגיעה התודה האמיתית. כולם נתנו מזמנם החופשי כדי לסייע לקידום התחום, לפיתוח ידע והפצתו, ללמידה ולשיפור.

ואחרונים חביבים – תודה לעמיתינו בארגון מידות: לדובי ארבל על השאלות המאתגרות, על ההכוונה, הפיקוח, התמיכה והניהול, לענת סולל על התמיכה הלוגיסטית ועל התיאום השקט והיעיל שבתוך הכאוס, ללואיז דרורי ולנעה שחר על עבודת השיווק, לאנליסטיות, זרי רחימי פרידמן, גבי חרן, קרין תמר שפרמן, שולי עופר, שרון לבל לנדה, מירב אסולין ואבישג רודיך כהן, על ניהול מפגש העבודה, על הביקורת הבונה ועל קריאת הטיוטות, ולבסוף תודה לגיא בייגל, על הסבלנות ועל אורך הרוח במסע לא קצר ועמוס אתגרים ולחצים, על החברות ועל הניהול הנבון.

גיא ראביד ומורן ברמן, תל אביב, התשע"ג, 2013.

10.10. על מידות

מידות היא חברה לתועלת הציבור וארגון ללא כוונת רווח (אלכ"ר). מידות מבקשת לקדם אפקטיביות כאמת מידה עיקרית במערך שיקוליהם של משקיעים חברתיים ובניהול עמותות, וזאת באמצעות דירוג עמותות, עריכת דוחות תחום, ייעוץ לתורמים ופעילות לשינוי השיח הציבורי.

בחזונה של מידות תהיה החברה הישראלית חברה שבה עמותות והמשקיעים בהן אפקטיביים ככל האפשר בשינוי חייהם של אנשים לטובה ובפתרון בעיות חברתיות.

לקידום חזונה ומימוש מטרותיה פועלת מידות בכמה מישורים, ובהם קידום השיח הציבורי העוסק באפקטיביות של ארגונים חברתיים, הענקת "תו מידות לאפקטיביות" לעמותות שנמצאו ראוות לו, ניתוח תחומי עשייה במגזר החברתי ופרסום דוחות על הנעשה בהם וייעוץ לתורמים ולמשקיעים פילנתרופיים.

מיום הקמתה ועד היום ניהלה מידות תהליכי דירוג מול כ-226 ארגונים המייצגים מחזור של למעלה מ-3.3 מיליארד ש"ח.

מידות (חל"צ; ח.פ. 514108574) נוסדה באופן פורמאלי כחברה לתועלת הציבור ב-2008. מייסדיה היו מיטב בית השקעות וג'וינט ישראל, אשר נרתמו לרעיון על ידי יזם מידות ומנהלה הראשון, עו"ד צביקה ארן. בראש הוועד המנהל של מידות עומד אבי ערמוני, ואת הארגון מנהל גיא בייגל.

For more information please contact:
Midot - Reflecting and Rating NPOs
in Israel
34 HaHagana Rd., Shkhunat HaTikva,
Tel-Aviv, Israel
Phone: +972-3-5373363
e-mail: info@midot.org.il
Website: www.midot.org.il

למידע נוסף אנא פנו אל:
מידות – שיקוף ודירוג מלכ"רים
דרך ההגנה 34, שכונת התקווה,
תל אביב 6772137
טלפון | פקס 03-5373363 | 03-6876744
info@midot.org.il | דואל
אתר www.midot.org.il